

د سقط جنین رنخونه

(Abortion Diseases)

د دی رنخونو واقع
کیدل په افغانستان کی
بېئنډل شویده.

۱. تعريف

میری او وزی په نورمال حالت کی پیر حاصل خیزه څاروی دی اما بعضی وخت د نورو څارویو په پرته په زیاته پیمانه بچی اچول پکښی واقع کیری د رنځ هغه عامل چه د بچیو د اچولو سبب کیری پدی مرحله کی خاص رول لري. اقتصادي زیان مهمه منبع کیدلای شي. په میرو او وزوکی د بچیو داچولو عمده ساری رنخونه عبارت له کلایمیدیوسس (Chlamydiosis) [سقط جنین انزووتیک (Enzootic)] توکسو پلازموسس (Toxoplasmosis)، بروسیلوسس (Brucellosis)، د کیو تبه (Q-fever)، کمپایلو باکتریوسس (Listeriosis)، او لستریوسس (Campylobacteriosis) څخه.

۲. عامل

کلایمیدیوسس (Chlamydophila) د کلایمدو فیلاستیاسی (Chlamydiosis) د کلایمدو فیلاستیاسی (psittaci) په واسطه چه ګرام منفی باكتيريا ده او د حجری په داخل کی ژوند کوي منځ ته راخي.

توکسو پلازموسس (Toxoplasmosis) د توکسو پلازما گونادي (Toxoplasma gonadii) پروتوزوا په واسطه منځ ته راخي چه په داخل د حجره کی ژوند کوي.

بروسیلوسس (Brucellosis) په خاص ډول په وزو کي د بروسیلا میلتینیس (Brucella melitensis) چه یو کوچنی ګرام منفی کوکا باسیلس (Coccobacillus) دی منځ ته راخي. بروسیلا اویس (Brucella Ovis) په خاص ډول په میرو کي دا حالت منځ ته راوري. کله کله

په افغانستان کی د خاریو ساری رنخونه

بروسیلا ابورتس (Brucella abortus) ساری رنخ په وزوکی هم واقع کیری په هغه صورت کی چه وزی د مبتلا شویو اویا ددی رنخ په مقابل واکسین شویو غواو سره یو ځای و خریرو. با وجود ددی چه بروسیلا میلیتینس (B-melitensis) په خاص دول په وزوکی لیدل کیری کله په میرو کی هم د بچیو د اچولو سبب کیری.

تب کیو (Q-fever) د کوکیسلا بورنیتی (Coxiella burnetii) ریکتریال جراثیم (باکتریا) ده چه فقط په داخل د حجرکی زندگی کولی شی منځ ته راخی. کمپایلو باکتریوسس (Campylobacteriosis) د کمپایلو باکتر جیجنونی (Campylobacter fetus) او کمپایلو باکتر فیتس (Compylobacter fetus) چه پخوا د ویبروفیتوس روده ای (Vibrofetus intestinalis) په نامه یادیرو منځ ته راخی.

لستریوسس (Listeria monocytogenes) د لیستریا مونو سایتوجن (Listeriosis) په واسطه منځ ته راخی چه ګرام مثبت او نن اسیدو فاست (non acid fast) باکتریاده او د بچیو اچول د سیروتایپ یو (Serotype-1) به واسطه واقع کیری.

۳. انتقال

کلایمدوزس (Chlamydiosis) : چونچری او کوتری د میزبان په حيث او کنی او حشرات د رنخ په انتقالولوکی مهم رول لري. هغه میری چه بچی اچولی ئی په زیاته اندازه د رنخ عامل د رحم د افرازانو، اچول شوی بچی، او پیروان (پلاستنا) سره یو ځای بالخصوص د بچی اچولو څخه وروسته تر دری اوئنیو پوری په ماحول کی خپروی او بیا د ملوث خورو سره د نورو څارویو په واسطه خورل کیری.

توكسوپلازموسس (Toxoplasmosis) : د توكسو پلازما ګونادی (Toxoplasma gonadii) په انتقال کی پیشو ګانی اساسی رول لري. پیشو ګانی د دیرو ملوثو ځنوار (مزی او نور) او مرغانو د خورولو په نتیجه کی د رنخ عامل اخلي او بیا په زیات شمیر ددی رنخ د عامل کخوری (Oocytes) چه د چاپیریال د اقليم په مقابل کی پوره مقاومت لري تینوی. پیشو ګانی معمولاً خپل مواد غایطه په وینو او د خورو په انبار د پاسه کوی او بیائی هلتنه خښوی. میری او وزی معمولاً د هغه خوراکی د خورلو څخه وروسته مبتلا کیری چه دغه خوراکه د پیشو د مواد غایطه و په واسطه ملوث شوی وي. کله چه دغه کخوری څاروی و خورلی وینی ته داخلیری او د دوه اوئنیو په موده کی د وینی له لیاری نورو انساجو ته خپریرو په بلاربو میرو او وزوکی توكسو پلازما (Toxoplasma) عامل په پلاستنا حمله کوی هلتنه تکثر کوي. جنین ته تیریږی، د سقط او د هغه د مرگ، د دوباره جذبیدو، د وخت

په افغانستان کی د خاريو ساري رخونه

څخه د مخه زيردولو او ضعيفه وری او ورغمي او یا نورمال لنگون سبب کيري (د بلاربوالی د مودي پوري اړه لري).

بروسيلوسس : (Brucellosis) : په عام ډول سره د ملوثو او بلو او خوراکي د خورلو په نتيجه کي منځ ته راهي. دغه ارگانيزم د مخاطي غشاله لياري داخل او په لمفوندو، غولانځي، رحم، خصيو او توري کي خاکي په خاکي کيري په بلارب شوي څاروی کي د دغه ارگانيزم خاکي په خاکي کيدل د پېروان د التهاب سبب کيري او بالاخره په څاروی کي سقط منځ ته راوري.

د کيو تب (Q-fever) : په څارویو کي معمولاً د ارنج پت شکل خانته غوره کوي اما ځيني وختونه سقط جنین د کوكزيلا بورنيتي (Coxiella burnetii) د شیوع په صورت کي په مېروکي منځ ته راوري. کلينيکي نښي نښاني معمولاً نه لري امامد وخت څخه د مخه لنگون او سقط جنین د بلاربوالی په اخیرني مرحله کي د پېروان د سخت متضررکيدو او کوتۍ لیدونو د منځه تللو او کوتيلیدونو د منځنې برخو د پېريدو په نتيجه کي منځ ته راهي. ځيني وزی بدون د کومو نښو نښانو د بنودلو څخه بچي اچوی اما ځيني بیا یوه دوه ورځي مخکي له بچي اچولو څخه بي اشتيا او ستومانه معلومېږي.

كمپایلو باكتريوسس (Campylobacteriosis) : کلينيکي نښي ئي دادی چه په مېرو او وزو کي د بلاربوالی په آخریني موده کي د بچو اچونه ليدل کيري چه ورغمي او وری د وخت څخه د مخه پيداکيري او ډير ضعيفه وي. هغه څاروی چه بچي اچولی ممکن سيسنماتيکي کلينيکي نښي ولري او یا ئي ونه لري مخاط داره چتل او وينه لرونکي افرازات د تولو هغه څارویو د مهبل څخه چه بچي ئي اچولی وي ليدل شویدي.

لستريوسس (Listeriosis) : کله چه د بلاربوالی په اوليني مرحله کي انفكشن واقع شى سقط جنین منځ ته راوري او که چيری انفكشن د بلاربوالی په وروستي مرحله کي واقع شى نو معمولاً دوخت څخه د مخه لنگون او د ضعيفه بچيانو د پيداکيدو سبب کيري. د لستريوسس (Listeriosis) کوم چه د مغز د پرسوب سبب کيري او هغه چه د سقط جنین سبب کيري دواړه په یوه وخت کي په یوه رمه کي نه واقع کيري. سقط د بلاربوالی په آخرینو دوه هفتونه کي واقع کيري او په تعقیب ئي ارگانيزم ويني ته داخليري چه بیا ویني ته د داخليدو څخه وروسته د بدن د تودوخى درجه پورته ټه، بي اشتئائي او د شيدو په اندازه کي کموالي منځ ته راوري.

۴. اخته کیدنکی خاروی

عام آفت په ټولو حالاتو د سقط جنین کی د پیروان د التهاب څخه عبارت دی چه د هغی په نتیجه کی یا هو د ایچی د غذائی مواد د نه اخیستلو په صورت کی له منځه ځی او یا دا چه چیله بچی په عامل د مرض ملوث او د هغه د مرگ سبب کیږی که چېری سقط جنین د یو انفکشن په نتیجه کی منځ ته راغلی وسی نو بیا د زیاتی مودی لپاره د رحم درنخونو او عقامت سبب کیږی او د احالت نور و خارویو ته د خطر څخه خالی نه دی.

۵. کلینیکي نښی

کلامایدوس : سقط معمولآ د بلاربوالی په آخرنی میاشت کی منځ ته راوري مګر کله کله له دی مودی څخه د مخه حتی د بلاربوالی په سلمه ورڅ منځ ته راوري. میری او وزی معمولآ د رنځ کومی نښی نښانی له حانه نه بشائي مګر کیدای شی چه دوه دری ورځی د چې د اچولو څخه د مخه مهبل څخه وينه لرونکی افزارات ولیدل شی. بچی بعضی وخت تازه او ځینی وختونه شریدلی وي. همدارنګه بعضی بچیان دیر ضعیف وي او ځینی وختونه میری او وزی پیروان نه غورځوی.
په ځینی وختونکی جوخت لدی رنځ سره نور رنخونه لکه د تنفسی سیستم، د مفاصلو التهاب، د سترګو التهاب او د پیروان نه ولیدل مل وي.

توکسوپلازموسس (Toxoplasmosis) : وزی نسبت و میروته دیری حساس دی سقط په اوزوکی په مختلفو عمرونو کی واقع کیږی اما په لمري مرحله کی په هغه وزوکی واقع کیږی چه انفکشن ئی د بلاربوالی په وخت کی اخیستی اوسي. ممکن سقط په به مرحله د بلاربوالی کی دوباره بیا واقع شی. هغه میری او وزی چه د یو ځای والی څخه د مخه په رنځ اخته شوی اوسي هغوي بچی نه اچوی. هغه چه له ۳۰ څخه تر ۹۰ ورځو په دوران د بلاربوالی کی مبتلا شوی اوسي د هغوي جنین دوباره جذبیروی یا مومی شکل ځانته غوره کوي. اکثرآ سقط د جنین د بلاربوالی په آخره مرحله کی یعنی ۲-۳ اونی مخکی له لنګون څخه واقع کیږی بالخصوص په هغه وخت کی چه انفکشن په وروستنی نیمائی موده د بلاربوالی کی واقع شوی اوسي. دغه میری او وزی په ظاهری ډول سقط په وخت کی بالکل په عادی حالت سره لیدل کیږی.

بروسیلوس (Brucellosis) : دغه رنځ په میرو او وزو کی واقع او د بلاربوالی په اخیره مرحله کی د سقط سبب کیږی. په نورو نووع د خارویو کی چه کله دا رنځ واقع او په نتیجه کی ئی مقاومت منځ ته راغلی اوسي سقط نه واقع کیږی. اما سیستماتیکی عکس

په افغانستان کی د خاريو ساري رخونه

العلومنه لکه د بدن د تودوخي د درجي لوروالي، ستومانتيا، د بدن د وزن کمول او کله کله وينه لرونکي نس ناستي او په تعقيب ئي د غولانخى التهاب، گوبيدل او په نر خارويو کي د خصيو التهاب او پرسوب ليدل کيري.

کيو فيور (Q-fever) : د خارويو په گله کي دغه مريضي پت شکل لري او د مريضي کومي نبني پکښي نه ليدل کيري. اما خيني وختونو کي په ميريو او وزوکي د کوكسيلا بورنتي (*Coxiella burnetii*) په وجه سقط منځ ته راوري ناړيو ورکر شوي دي کلينيکي نبني معمولاً کمي تکر سقط او د وخت څخه لنګون د بلاربوالی په اخريني مرحله کي د پېروان د زيات زيانمنکيدو، دکوتيليدونو د بلاربوالی په اخريني مرحله کي د پېروان د زيات زيانمنکيدو، دکوتيليدونو د انساجو د مرينى او د کوتيليدونو د منځي برخى د پېروالى په وجه منځ ته راخي. خيني وزى مخکي له دې چه کومي غوره کلينيکي نبني له ځانه وښائي بچي اچوي. اما خيني ئي بیا لمري بي اشتهاه او ستومانه معلوميرى او له ۲-۱ ورخو څخه وروسته بیا بچي اچوي.

كمپایلو باكتريوسس (Campylobacteriosis) : کلينيکي نبني په ميريو او وزو کي د بلاربوالى په اخيره مرحله کي سقط ، ضعيف بچو وريو او ورغمو زيرونه او د وخت څخه د مخه لنګون.

هغه خاروي چه بچي ئي اچولي وي ممکن د مريضي کلينيکي نبني له ځانه وښائي او یاپي بالکل ونه لري اما مخاطداره او ينه لرونکي خيرن افرازات د ټولو هغه خاريو د مهبل څخه چه بچي ئي اچولي وي ليدل کيري.

ليستريوسس (Listeriosis) : کله چه د بلاربوالى په لمري مرحله کي خاروي په انفسشن مبتلا شئ د سقط سبب کيري. اما که چيرى د بلاربوالى په وروستي مرحله کي خاروي په انفسشن مبتلا شئ نو بیا په هغوي کي د ضعيفه بچو زيرونه او د وخت څخه د مخه لنګون سبب کيري. د ليستريوسس د سقط او د مغز د التهاب بولونه دواړه په یوه وخت کي په یوه رمه کي نه واقع کيري. سقط د بلاربوالى په اخريني دوو ميانشو کي منځ ته راخي چه عفونت بیا حتی د خاروي ویني ته رسيرى. چه بیا تبه، د اشتهاکمولى، او د شيدو په تولید کي کموالى منځ ته راوري.

۶. غيري معمولي موندنه

عام آفت په ټولو هغه واقعتو د سقط جنين چه دانفسشن په واسطه منځ ته راخي عبارت دي له التهاب د پېروان څخه. چه د پېروان د التهاب د موجوديت په نتيجه کي جنين له منځه خي

په افغانستان کی د خاريو ساري رخونه

حکه چه له بوي خوا نشي کولای چه خپل مواد غذائي له پيروان له لياري تبادله کري او له بلی خوا ممکن همده جنین انفکته او د هغه د مرگ سبب شي. په زياتو وختونوکي د اوږدی مودی لپاره د رحم رنځونه، عقامت په هغه خارويو کي چه سقط پکښي د انفکشن به وجه منځ ته راغلي اوسي ليدل کيري. چه د دارنګه حالت موجوديت ونوري رمي ته خطر ګل کليري.

کلا مایدوسنس (Chlamydiosis) : جنین ممکن تازه او یا شریدلی اوسي. بعضی ځایونه د پيروان او کله کله تول پيروان التهابي (سپین رنګه ځیرېښ زخمونه) په کوتۍ لیدونو او د کوتلیدونو په منځی ساحه کي موجود او ليدل کيري.

توکسوپلازموسس (Toxoplasmosis) : په بزوکي د بروسيلا ملیتیزس B-melitensis د انفکشن په وخت کي که د پلاستنا د انساجو مقطع وکتل شي په عادي دول معلوميری اما په مېرو کي د بروسيلا اويس (B-ovis) د انفکشن په صورت کي پلاستنا يا پيروان پېر، آفتونه او التهاب په کي ليدل کيري سقط شوی جنین معمولاً تازه اما تر يوی اندازی پوری ممکن شریدلی اوسي په انفکشن مبتلا شوی جنین په ارگانو کي کوم خاص زخمونه يا آفت نه ليدل کيري په مېرو کي د بروسيلا اويس (B-ovi) د انفکشن په صورت کي مشخص زخمونه د سم په دیوالونو، لاندینې برخی او ګوتکیو کي د دغې رنځ له خصوصیاتو څخه شمیرل کيري.

بروسيلوسس (Brucellosis) : په وزوکي د بروسيلا ملیتیتسس (B.melitensis) د انفکشن په صورت کي په ظاهری دول پيروان نورمال معلوميری اما په مېرو کي د بروسيلا اويس (B.ovis) د انفکشن په صورت کي د پيروان د التهاب وسره د مرد انساجو او پيروالی منځ ته رانګ په سترګو کيري. هغه بچې چه اچول شوی وي بدن ئى معمولاً تازه اما تر يوه حده تجزيه شوی یا شریدلی وي معمولاً د دغه مبتلا شوی جنین په ارگانو يا اعضاوو کي ظاهری زخمونه يا افات نه ليدل کيري. د بروسيلا اويس (B.ovis) د انفکشن په صورت کي اهکي دوله صفحې د سومانو او بنینګرو په لاندینې برخه او اړخونو کي له مشخصو افالو څخه شمارل کيري.

د کيو تبه (Q-fever) : پدی صورت کي پلاستنا يا پيروان په پوره دول سره زيانمن او مره انساج په کوتلیدونو او پيروالی د کوتلیدونونو د منځ په برخه کي ليدل کيري.

کمپایلوباكتريوسس (Campylobacteriosis) : پدی حالت کي پلاستنا پرسيدلی، مره

په افغانستان کی د خاریو ساری رخونه

انساج په کوتلیدونوکی موجود او د کوتلیدونو په منځي برخه کي نصواري رنګه پېروالي چه د پاسه ورباندي التهابي رنګه خيری لرونکي افرازات ليدل کيري موجود وي. د اچول شوي بچي په ينه کي بنکاره مره انساج ليدل کيري.

لستريوسس (Listeriosis) : يو خه مره انساج په کوتلیدون او د هغوي په منځي برخه کي ليدل کيري. جنين پڅله شريدل او له منځه تللي وي. د جنين ينه (او ممکن پپوس) په اندازه د ۱-۵.۰ ملی متر په اندازه مره انساج لري.

٧. تشخيص

په مېرو او وزوکی په سیستماتیکی دول سره معاینه کول د سقط جنين د تشخيص لپاره ضروري دي. هغه خوک چه دا کار سرته رسوي باید د خاروی د خوراکي، د کلینيکي نښو نښانو د تاریخچي او همدارنګه د دغه خاروی د تماس په باب له بل رنځ لرونکي خاروی سره پوره معلومات لاس ته راوري.

با وجود د د رنځ د تاریخچي په باب خرگندونه دير کم وخت د سقط د عامل په پيدا کيدلو کي معلومات په گوته کوي. يو دليل شايد ترڅو د هغى په مرسته وپوهېرو چه څه باید سرته ورسو چه تشخيص ورباندي قطعی کړو. کله چه یوه خاروی بچي واچوو نو هغه خاروی باید له نورو څخه جلا او جنين د لابراتواري معایناتو لپاره وسائل شي.

د مېرو او وزو مکمل جنين، پلاستنا او د ويني د سيروم نمونه د بنځينه خاروی سره له هغه نر خاروی سره چه جفت شوېدي لابراتوار ته د معاینې لپاره ولېردوں شي.

بدون د پلاستنا د موجوديت څخه کلایما دوسس (Chlamydiosis) د توکسو پلازموسس (Toxoplasmosis) ممکن ندي.

کلایما دوسس (Chlamydiosis) : مکمله تاریخچه د سقط، د کلینيکي نښو نښانو په باب او د پېروان د جنیني د انساجو او د رحم د افرازاتو څخه په جور شوي سلайд کي د غيری منظمو اجسامو ليدل په داخل د حراتو کي د تشخيص سره مرسته کوي. قطعی تشخيص د پېروان او د جنين دانساجو څخه جلاشوی ارګانیزم د کلچر په نتیجه کي منځ ته رائي سيرولوژيکي آزمونې هم په تشخيص کي لویه مرسته کولی شي.

توکسوپلازموسس (Toxoplasmosis) : احتمالي تشخيص ممکن یواهي د پېروان د زخمنو د موجوديت په صورت کي په گوته شي په هغه وخت کي چه پېروان موجود و اوسي. په موضوعي دول سره سپن زير رنګه افات او کلسیم لرونکي مواد په کوتلیدون باندي تنها د توکسو پلازموسس (Toxoplasmosis) موجوديت په گوته کوي. او په ساحه

په افغانستان کی د خاريو ساري رخونه

کي باید دغه مشخصات د تشخيص لپاره پکار ويورل شي. اماله بلی خوا څخه د کوکسپلا برینتی (Coxella burnetii) ، د بروسيلا (Brucella) او کلاميديا (Chlamydia) نوعی په صورت کی د التهاب کیدو سبب کیږي چه کوتلیدونو منځی برخه احتواکوي.

د توکسو پلازما (Toxoplasma) مثبت تشخيص د پلاستنا او يا د جنین د زيانمن پپوس او يا عضلو څخه د ارگانيزم جلاکولو ته ضرورت لري. د ارگانيزم د جلاکولو په خاطر باید نمونه په يخ کي انتقال شي او له منجمد کیدو څخه ئي ده ده وشي.

بروسيلوسس (Brucellosis) : د یوه سقط جنین د تشخيص لپاره د بروسيلوسنس (Brucellosis) په خاطر د سقط شوی جنین، پلاستنا، د مهبل د افرازانو، نور مختلف مواد چه سره چسپيدلی، نښتی او ترسپ ئی کړي وي استقاده وشي د ارگانيزم د حمل کونکي څارویو د پېژندلو په خاطر د کمپلمنت فیکسیشن آزمونیه (Complement fixation) سرته رسول پکار دي.

کيو تب (Q-fever) : د دی د تشخيص لپاره چه پیروان کی د تغیراتو موندل، سيرولوژيکي آزمونی سرته رسولو او ارگانيزم د جلاکولو په نتيجه کي منځ ته راخي. ګرچه د کوکسپلا برونتی (Coxella burnetii) د ارگانيزم جلاکول د تشخيص لپاره د ګل اصل ګل کېږي مګر نظر په انزوټيکي او انفکشنی طاقت لرلو سره د اکار سرته نه رسيري. د پلاستنا يا پیروان د یوی ټوټي چه منجمد شوی اوسي باندي فلورسینت انتی بادي آزمونی (Fluorescent Antibody Test) اجراکول چه په نتيجه کي ارگانيزم په ګوته کيدلای شي.

كمپایلو باكتريوسس (Campylobacteriosis) : تشخيص قطعی د یو سقط جنین د کمپایلو باكتريا په واسطه د ارگانيزم په جلاکولو سره په ګوته کېږي. بشه لپاره ئی د تشخيص لپاره د دی باكتريائی نوعی جلاکول له پیروان، د جنین د ابمازو (abomasol) د محتوياتو، د څاروی د مهبل د افرازانو او په مستقيمه ډول دمایکروسکوب لاندی معاینه کولو څخه دي.

ليستريوسس (Listeriosis) : د ارگانيزم جلاکول له پیروان د ابمازال (abomasol) د محتوياتو او د څارویو د رحم د افرازانو څخه تشخيص صورت نیسي.

۸. درمنه

د سقط جنین د حملی په وخت کی تشخیص تر څو ورڅو پوری په لام کی نه وي. نو دا به بنه وي چه د نورو څارویو د خلاصون په خاطر دوي په تیترا سکلین Tetracycline سره تداوى کرو، ځکه چه اکثر ارګانیزمونه چه په میرو او وزو کی سقط منځ ته راوړی د تتراسکلین (Tetracycline) سره حساس دي. دا باید ۲۰ ملی گرامه دیووه کیلو گرام وزن د بدن په اندازی، د دری ورڅو په مودی سره د دریو وارو لپاره تطبیق شي.

هغه څاروی چه د غوبنۍ او فایبر د تولید په منظور سائل کېږي هغوي ته باید هره ورڅ هر څاروی ته $400/500$ ملی گرامه د خولی له لیاری تر دوه اونیو پوری ورکړل شي. همدارنګه هغه څاروی چه د لبیناتو د تولید په خاطر سائل کېږي بالخصوص وچي میرو او وزوته د اوردي مودی تاثیر لرونکی تتراسکلینو محلول 20 ملی گرام په یو کیلو گرام وزن د بدن په اندازه د بدن د پوستکی لاندی د هر $14-10$ ورڅو په موده کی زرق کړي. او د درملو د پاتی کیدو موده په شیدی لرونکی څاروی کی باید په نظر کي ونيول شي.

۹. مخنیوی او ګنټرول

تر او سه په افغانستان کی ددی تولو رنځونو لپاره کوم خاص واکسین موجود نه دي. مر جنین او ده ګه پوستکی يا باید خبن کړشي او يا دلچه وسخوں شی تر څو نورو څارویو ته د مرض د خپریدو مخه ونيول شي. د توکسو پلازموزس (Toxoplasmosis) د مخنیوی په خاطر باید هڅه وشی چه بلارب څاروی د پشوګانو د غایطه موادو څخه لیری وسائل شی.

او همدارنګه د پشوګانو مخه ونيول شي تر څو په وبنو او اخور کی مواد غایطه ونه کړي، همدارنګه د میرو او اوزو سقط شوی جنین او د جنین پرده په دیراحتیاط سره یعنی د دست کشو په اغواستلو سره لیری کړي تر څو انسانانو ته د رنځ د خپریدو مخه ونيول شي. د میرو او وزو شیدی باید مخکی له مصرف څخه پاستوریزه او يا بشه وجوشول شي.

په افغانستان کی د خاریو ساری رنخونه

زیاتی موضوعی افتی نښی په کوتلیدون باندی د توکسو پلازموسس (Toxoplasmosis) د سقط په وخت کی.

زیاتی موضوعی افتی نښی په جگر یا ینه باندی د لیستریوسس (Listeriosis) په نتیجه کی د سقط مشخص کوي.

د ایروی افتی نښی په ینه کی د کمپایلو باکتر (Compylobacter) په وجه سقط په گوته کوي.

چرک لرونکی التهاب د خصيو چه د بروسیلا اویس (Brucella ovis) په وخت کی لیدل شوی دی.